Массийна З-гIа шу ду

Дерригача мехкийн пролетареш, цхьаьнакхета!

№ 82 (263)
ЕРА
20
ноябрь
1941 шу.

НАЬСАРЕН КОЛХОЗХО

Цхьаъ номер мах 5 кап. ю

Редакции адрес: Наьсарен вокзале ул. Ленина, № 47

Ч-ИТ АССР Наьсаран районан ВКП(б) Райкоман Райисполкоман орган

Нохч-ГIалгIай комсомола цIерагIара самолетий звено кхолларгья вай

Вай Нохч-ГIалгIай АССР комсомолан шийтта шо дузуш, вай дерригей Нохч-ГIалгIай комсомола цIерагIара самолетий звено кхолла деза. Цу гIуллакхе дIакхийте цIерагIа кхоллар дечу вай республикера комсомольцаш, цхьаьна дика дечу вай болхлош, гIуллакхерчу наха, колхозхой, интеллигентийн—комсомоле бердарна.

Вай райондерчу комсомольски организацешна шорре болабьа Нохч-ГIалгIай комсомола цIерагIара самолетий звено кхолларна хьогIа гулдарн болх.

ЧIоагIа ресал болаш хила бакар ВЛКСМ обкома бюрос Нохч-ГIалгIай комсомола цIерагIара звено кхолларна ахча гулдеш болчу соцуна дерргаа вай районера комсомольцашка.

Цу гIуллакх ахча гулдеш дика чакхдаьккхар тоьдеш, Наьсар-Кертерча Орджоникидзе цIерагIа колхоза иштта кхуьйолча юкъахьерчу комсомольски организацешна гIолла. ЦIаьнаклена районе гIоллара кхолла а дуь тоьдеш деналдамна 3000 соьмI сом.

ВЛКСМ член волча нов. Инаркаевс шийтга даьлла даьлла прокуратурин болхлошка дикачу гIуллакхе тешдевнийн Нохч-ГIалгIай комсомола цIерагIара самолетий звено кхолларна ахча гулдеш. Эзгара кхолларгIа нов. Инаркаевс 100 сом делир, прокуроро нов. Бузуртановс, нов. Арчаковс, нов. Костоевс цIаьрна 100 сом делир. Цар дика дина латтарг мостагIчуьна—германски фашизмана дуьхьал Сталински кегда ламаш кортош ет тIалаьккхина юкъа.

Цу гIуллакх ахча гулдеш районе гIолла дIахо лелаш ду, и дика чакхдоккха а деза.

СОВЕТСКИ ИНФОРМБЮРАГАРА

15 НОЯБРА САЙРИЙНАРА ДАХАЙТАР

15 ноябрь Дийнахьа вай эскарша мостагIчуьнца тIемаш дина ерриге фронтешкахь.

14 ноябре хIалак ю дIаьхкий 44 немецки самолет. Вайна хилла ю—10 самолет.

15 ноябре Москвиня юккъе чу хьайтий 4 немецки самолет.

* * *

14 ноябре вай немецки донахьа хIалак ю дIаьхкий 25 немецки танк, 5 бронемашина, гIаьлдьой тIема мукъаши тIедолл 300 соьмI автомашина, полевой 12 йоккха топ, доьтар чу дола массанн автоцистерна, хIьата иштта поле соьмI мостагIчун гIаьлдьой.

* * *

Малайрзски фронте учестоев кIелга участие нов. Горшкова стрелкови декъе Т. вал пункт чIоагIа мостагIна да. Пехохоше юкъ лехьай мостагIчун 12 танкови атака, йоккхий дукха мостагIий танкаш, хIьата иштта хIалак ю дIаьхкий немецки автоматический рота. Нов. Горшкова тIемахошна цхьаа латош болча нов. Бондаренкой декъа зенитчикаша йоьхь чуйтий 3 немецки самолет, хIьата кхиссича наводкица йийтай мостагIий 26 танкана.

Къулбехьарчу фронте латтам долчу м. н. Шеверевичин Брасловски тIема декъоша шеи дийнахьа дечу тIемашкахь хIалак ю дIаьхкий 2500 гарга гIаьлдьойн салте, хIьата карайоллий 15 станкови пулемет, дукха топнаш, патроне гулешца кхуьа гранаташ.

* * *

Ленинградски областин оккупированна районешна латтий йолча партизански отрядаша дикий хьойлайтай хIинцы етт фашистешта. Дукхьаь 4 дийнахьа, 6 ноябре дуьна 10 ноябра кхаччалц, партизанаша вийна 8 немецки эпицер 195 салтеа, хIалак ю дIаьхкий мукъаши кхуьйа 30 автомашина, 7 легкови машина, мотосадаш ши мотодрезина. Партизански отрядех цхьаана хинайтта машен тIей, Ленинградски фронте тIеболгIача немецки гIаьлдьой цхьа тIема эшелон ноябрера хьалхаь чу а хийтай. Нов. К. партизански отрадо мостагIчун автоколонна дов дича хана хIалак ю дIаьхкий немецки гIаьлдьой тIебола мукъаш кхуьйа 9 автомашина штабной йиь автомашина. Цунна 30 соьмI вийнан 70 гарга чоьнийг кхиьна немецки салтеи эпицер ва. МостагIчун гIаьла кхуьйолчу йола йоккхий топаш йола мостагI а кхайна партизанашна вай довнашна хоам бир. МостагIчун йоккхий топаш вай артиллерес дов дерах хIалак ю дIаьхкар. Н. ткъа станции районе хIийла а ю партизанаша дIа-кха йохийтар немецки гIаьлдьой колонна. Тхом барзи вийнан чоьнха вьа 70 гарга фашист хилар. Партизанаша карайолийтар ши станкови пулемет, 6 автомат, телефони дукха построраш.

* * *

Чехословакин предприятешка саботажа диверсийн акташ дегIабаьккха хилархь мехкачуьнь хаддаче хIоттийчуш латт немецки эскарна терз лIамаш. Пльзене Градек-Карловен йолча Шкода предприятешна сентябрь бетта чул дукха хIоттигIа продукции ениий октябрь бетта. ТIема гIирсаш хьадечу предприятех цхьа дакъа бедала хилчий болхаш хиларах биззача шина бол ца беш хиний. Младо Болеславерча тIема хьаое продукци арахецара план 50 процент мера хьарчаш хьа. Иштта предприятей бола арртба лелаяра. Мел кхерое ма да машен ньылга транспорт бола ву беш хилар, хIьата иштта дIа-кха дела состав кхоьхьашна болхаш хилар. Уьи тIахьарчу воа поездий охрана чIоагIьо есаш бе немцаш, чехословацки партизанаш уш кхиа хийтар дIацIадехаш хиларах, хьосний брасиеха гIуч туьсаш, поровозаш стоа юкъера доккха хиларан. Кхоьнна ахча станде германски IнцIачаш машинашкаьа массех болчан гIуллакхера сети хьцаьна цар поездий лелош дага а хьаьца болабьа хиларах догIабуш бь.

...Бен даш отталу.

Бь бетта бахча тIема делам

Тхом боллабинча хина айга дахча хьацаьнеж пIамне тIа ас дахар, тIема вай мехка бохкха кхерам хьабар, вай мехка тIа цIенхошта бола кхераш олдабалар, из кхерам кхетабе а, бохаш а, вай дерриге бола тIема ларда тIа еррабина а безаш хилар. ХIана бь бетта бахча тIема йтогаш тIа бедгалдакхха делам ва со, из кхерам, мел ца бежна ца Iеш, вешта, хIьа тIа а чIоагIдалар. МостагIчо дIалоацдай Украина дукхагIа дола декъа, Белоруссия, Молдавия, Литва, Латвия, Эстония. цIа а дукха областаш, Донбассе кхуьйлана, Iаьрока моря а хиьна Ленинграда тIа оллаевина, вай сийдолча столицана — Москвина

ра дIайахкхадорий мостаге тIа-гIа а керда отрядаш фронте лехь во, хIьата Iа тIахкачаьхкха Ленинграде Москвия дIалацдаре дерриге мехаш ура а уиттаду во, хIьата хьача пунна нов, Iано шийна альхакха а дика дергдоацдага.

Тхом бечча бь бетта вайна 350 кхара ди доаьлча вайна 378 кхара сага тIерамьанна вайна, хIьата чоьмера хинна 1.020 кхар саг ва вай. Цу юкъагIа вайна, човаш хинна, хIна хоалена йиь-кх миллионаш дукхагIа пола сага тIерамьанна мостагIчоа.

Шекоа хала йош ва, бахьбетта бь тхом бахьаа долаш хьаха ресерваш хIааеле а кхочачунба латташ йола Германна, ресервааш балахча бохраш хIана мера ирзаш йоашча Советски Союзал дикка дукхагIа иелькаша хиларна.

...балар а бохар а?

Советски Союзера гIуллакх шина бетта ходла а дергда шоаш, хIьата цу лоацача хьакхагIа Уралага кхачалца дIа а гIоргба шоаш кхаш, немецки-фашистски стратегана дийнар фу лерхIаш хьа долт?

Цар хург ма дай кхаш латпраIшьар ду эгзара хьаллагIа, СССР-а духьадара массехий юкъара ковлина хьарга, цу мехкий керте латта гIоарраш хьаллхагIа а революции Iьандергйица кгорга а дьь. Великобритания, США-а цу коалицера юкъе оанрга, хIьата цу тайнарга вай мехк кхьача державаш бизань хьалоа дабарга цIанхоштта цар догдикаш хинна хилар. Немцашта хоаш лар, кхьаст-кхьастача начча хьалкетаянбарча классашта хаьарчер цу начча хьалкетаянхошна а Советски мехка а кхьарчаш цIашул...

Массийна З-гIа шу ду

№ 83-84 (264-265)
КИРАНДИ
23
НОЯБРЬ
1941 ШУ.

Цхьаъ номер мах 10 кап. ю

...41 шера 6 ноябре
...венни заседание

...СТАЛИНА яь доклад

...хьалхех ловзара политико, революци Iьандергахьа шоаш кхерда а хIьата, кердо латтараш, кхеда а ... дукхьаь ейла дата а детта, ... дахе Гитлера вогашта хIала ... йолча Франце вай найсахь бы хилар. Великобритания США-аха а и мехкагIар хургда мостагI ... бер немецки-фашистски страна.

... болаш мичча ала йиш воаца Гесс ... духьал СССР-а духьадарча массой юкъарча походах дIакхета ... а английски политикаш тешабарна ... немецки фашисташ ... Iаьхабаьда, немций чIоагIа ... кхабедар. (ТIоарраш тоx). Великобритания и США-а Гессас ший ... дь доллаше а, ... немецки фашисташ СССР-а ... духьал хьача походах дIа ца кхийт... ца Iеш, вешта, гитлеровски Германна духьал СССР-ца цхьаьна ... дIентар. Хьа ца хьаьла ца Iеш, ... Великобритания, США, немцашна дIакхетар кхоче мехкий ... кхьахьла юрга советски хьалхар ... СССР-а, Гучадьбар, ... ловзарча революции Iьандерг ... кхерабареш вола немецки ... кхьачилга дIалар а мерда ... ловттама мегарсIоа хилар ... Цу мотт ца бели, ... немецки доккхий кхерамна ... дика хилар а, хIана кхаь ... тIема мердача хьалашка ... хьадуьбарча хьахулараш ... кхуье.

Немцашна хург ма дай кхаш лер... шоашгIа-дела, советски строй ... хург ца хилар, советски тыл ... хург ца хилар, хьалагIара ... тIема техачуьл Шеча ... хаттув ца боллаш хьалакара моттигаш кхоначуьл тIехьа ... хьашта хьахоншта кхуье ... а доллургда. СССР-а ... юкъе латар а доллургда, ... бохлургба, мохк доллашта дIа-са а бехьалургба, ... уьцадаржой-огоный Уралага кхачалца ... доаллахьорга хьала а хетаы. ... Iаьхабаьда, немций ... а чIоагIа Iехабедар. Шеча Эгзара хаттув ца бузаш моттиган хилар. Мел ... дь ца Iеш, вешта, дукхагIа ... болхлошта хьахошта ... хьаьанна солна. СССР-а ... хьадоаIайа а. (ТIоарраш тоx). Цул а дукхагIа,—шоай IШе Эгзар, шоай IШе Факт дегI ца хьоаш хьалхьалабаш йола ваI йола. ... хозаш латерь йор цар СССР-а ... дезадлет. Советски тыл цIаьнахка а хIаьз ... чIоагIа хилина. (ЧIоагIа тIоарраш тоx). Лиэнь хила йиш ... ца, хIана вай дIаьхьлар мо ... дIаьлла йола моллагIа ... кхаш хьалахьалар. Хьалашть а могаш, йоавур хина хилар. ... саннa советски строй нашт, ... хьалашта дукхьал а лоагIа ... ший тыл ца хьаь а ... а ца кхи, тIахьа ... Советски строй хIана эгзара ... йола строй хилар. (ЧIоагIа тIоарраш тоx).

(ДIахьедар 2-ча агIон тIа ду)

...соллидаша шуна! ...

Сберкассе леладе ахча

СССР Финансий Халкъий Комиссариато распоряжени арна 1941 шера 23 июне дехь баьхча нана сберкассе чудохна ахча, чудохначо эхтара кхаьлла дIа ма дийхинге я, дIа лу мелла дукха дале а.

Даьй махка турпалера тIом латтача дехьашин Советски адамаш шьоигIо кхаьллIайттад, фашистски захватчикашта дукъал дукхавахаш йола даьхе лоржарна. Вай адамаша дIакхоьх дукъала ара, майрийн, шоаш кхобеш ца хилара тамашаш. Сийлен дIа яхача Шеча Эскарош Фордаш-Тiема Флотош махками кхьахкачул доллаш ловрацу хIара кор тIехотоа доле Советски лаьтта, хIаьлл фашистски политицаш йоха а ю. Шеча Эскарош Фордаш-ТIема Флотошка цхьана мохстагIа вовзвара уйла чуесса да деррига Советски адамаш, дукха тIа кхаьла латташ мел доле адамаш.

Советски адамий патриотизм хIоарга хилара сийрда тIаьхьоняш ба сберегательни кассашка ахча делаш ер дегIаухаш хилар.

Бовзача нана сберкассашка ахча делаш ер хIара дехна дегIаухаш да. Шоай даьхен патриоташта—болхлошта, колхозхошта, интеллигенцина—моа, сберкассе ухаша доллача хIаре адамий сомо Советски Союзан обороная наз чIоагIбеш хилар, фашистски варвараш сихагIа бохабарна а хIалак баь дIабахарна а йоаш кхайтдаш хилар.

Шолжа-ГIалийтIарча Центральни сберкассе Н. яхача гражданино чуделлар 3000 сом, цунца шо аьлар: „Паччахьалкхено укх са ахчах пайда эцаба мохстагIчоа духьала хотало ахкарна".

Сталински района № 4895—05 йолча сберкассе моа. П. яхача кавлсаго чуделлар 1400 сом, цунца шо аьлар: Са болх беш я, хIаьла са сом доле ахча вай даьхена дIадахийта эшача гIулакхьа—мохстагIа вовзварна хилда".

Цу тайпара, Советски Союзан адамаша, шоай ахчанца паччахьалкхена мохстагIа дарна гIулакхаш тIа-тIа шерлуш доагIа. Иштта, укх гIалахьарча дехошка Грозни района сберегательни кассе 4000 сом чуийцад, хIаьта Итум-Калъарча а 4000 сома Керди кассаш чуийцад.

Паччахьалкхен къахьегама сберкассаша вай махкачуь чIоагIа дIахIоа а. Къахьегамхой хилачуь чIоагIа ловраIем болаш а ух. Сберкассашка къахьегамхошта мохстагIа ду массайолча кана ахча Iоалаш.

Сберкассе ахча леладар, из леладарча эхтара атагIа доле, тешаме, пайдане доле гIулакх да. Сберкассе ахча ерза массехбоахонаши хьогтен олторнаши йолаш ба.

ВIалла боарам бах вирга воашеш бочча ба. Советски Союзан адамий бовзачуь сберкассай ловраIем. Цар моа-стол ду миллионашка ловраIем болча къахьегамхошта шоай бюджет баьхьакха лелае, тешаме а пайдане а доллаш шоай рузкъа леладе. Сберкассашка дукхагIа ахча делаш а хилачуа а хилоге къахьа дукхагIа турглаь советски паччахьалкхена дIахо вай даьхен обороная наз чIоагIбарнин фашистски варвараш сихагIа бохабарна ух хIалак баь дIабахарнин чудоагIа ахча.

Леладе шоай ахча сберегательни кассашка.

Сберкассе чухоле доллча хIара сомо чIоагIбу Советски Союзан обороная наз!

КУРАШКО,

Н. ГIАССР Гострудсберкассай Госкредитни Управлени начальник.

Советски Союзан Турпал летчик-истребитель хIанагIа вола лейтенант В.В.Талалихин. Цо майра атака а хьаш самолет тIатеха йоалий Москвена тIеа гIерта „Хейнкель-111" яха фашистски бомбардировщик.

В. Малышева фото. ТАСС фотохроника.

СихагIа чакхдаккха алат дIалуга

Iаьлаьмате боевой лоаралкем болаш да германски фашизмаца бечча тIема кхъа паччахьалкхена фийг бола алат дIадалара планаш колхозаша чехка а йиза а кхочашъяр. Цу порайнарча дехкарен дехкаш кхета а кхеташ бохьонаш бола а беш кхаьла латташ а вай районера цхьайола колхозаш: масала, Дошлакъ-юртарча Калинина цIерагIча колхоз (председатель моа. Мартазанов Махмед) фийг бола алат дIадалара план 109 процент кхочашъьяй, 742 центнер паччахьалкхена дIа а луш. Экажа-къ-юртарча Штейнгарапа цIерагIча колхоз (председатель моа. Муталиев Боабоп) 1788 центнер паччахьалкхена дIа а луш шоай план йиза кхочашъьяй, Сурхохерча Сталина цIерагIча колхоз 2121 центнер дIа а луш план кхочашъьяй. Iаьлий-юртарча Ворошилова цIерагIча колхоз 1851 центнер дIадаларш шоай план йиза кхочашъй. Экажа-къ-юртарча Кирова цIерагIча колхоз 1449 центнер паччахьалкхена дIа а луш план кхочашъьяй, иштта кхы дукха колхозаш а паччахьалкхена фийг бола алат дIадаларна вай районе кхаьла латташ.

Цхьабокъа вай районерча цхьайолча колхозашта кхаьлле йемаерзаш шоай планаш кхочашъ ца е яш моа гIехьаботтапуш делаш ба, масала, Бурж-КIоаларча Шинаха цIерагIча колхоз председатель моа. Ужахоевс 1041 центнер фийг бола алат паччахьалкхена дIала дехача метте 154 центнер мара дIа ца а луш. 8 процент мара кхочашъьяьц паччахьалкхен план. Альте-юртарча „ВЛКСМ 20 шу" яхача колхозан председатель моа. Хучуоевс 2027 центнера метте 239 центнер мара дIа а ийнад. 11 процент мара паччахьалкхен план кхочашъ а ъяьд.

Цу тайпара планаш кхочаш ца а еш, йерра алат чу ца а эцаш алат чуъерча колхозашка сердагIа ца а бовлаш хьат ера доле бегIаш бола ух колхозий председателаш бехктохаме дог беза ца гIехьахьийнаш. Колхозашка бола бе бохийтара синкхаташ, гIадр кой бехктохаме совра гIехьадьхаквад шар.

Бехктохама редактора

зам. А. ДАХКИЛЬГОВ.

СФ 4052 „Нъысархи колхозо" яхача газета типографи. Тираж 1500 экз.

Хулийтаргдац

ТIема хьаьарча лоаттаг...
лел хьеоттаро кхерам ху...
кIара дуьла лазараш...
къахьтта сьонеби вовзар...
хиларна.

Хоаш да, вай советски паччахьалкхено дукха тIа...
а паччахьалкхено ца дечи...
къахьегамхой унагIа Iеш...
Iалаш делга. Вай Iалаш...
да а хкераа а хьисаш...
вIашкара дувлача лазар...
сен леладарна. Паччах...
хIара шера итт заврашй...
болаш адамий синош...
хIиташ кирай ум иштт...
дукха кхерамера лазар...
дIадахарна дукха ха а...
воларалкан тиф лаггаш...
лаш дац.

ТIема лоаттано дIад...
чIоагIах санитарни файл...
Тыле хияна вIашкара дув...
раш итта фронте а...
кIаьта цуьнца вай даьх...
латташ бола гIехьвай строй...
гаха мег ца. Хулийтар...
вIашкара дувла лазарш...
вай дехкар.

Цьабакъда, миллионаш...
ргIаж болча къахьегамхо...
рера мохстагIа ца дой...
мом организм шойшта...
гергаьа. Къахьегамхоша...
бовлаш. ГIема кхьахкера...
еза санитарни дисципли...
гоаача мохстагIчуща кх...
лаберие дахьена моахьс...
хилар дега а кхобеш.

ВIашкара дувла лазар...
лайтарна чоалкаарна дого...
кхаш леладар—хIара сове...
га дехкар да.

Ух бокъонаш геттара ч...
ра йоалаш итта кхочиш...
йолаш а: бохача цIенонш...
лелае ела, кеаий, цI...
йоаш ела (ахьа сьоний...
мозо шерг товараш, хIе...
еретин дар—цIайнерго...
кераг); массайолча кана...
беза (кIерана цхьа водал...
-нета бараакъа хуша дези...
гуесса дези; ара ваха чу...
хIаьта хIара хIана массаш...
кургаш дила дези.

ТIом беш дола Эскар...

ЧIоагIа низ бола советски артиллери тIом беча позици...
тIа.

Л. Вейлекшиена фото.

ТАСС фотохроника.

СФ 2829

шар летта цIерашкм боврна эша кий, гIум а деха лаьтта кIара цIенга дий.

Хаиза мо кхерам дукхала болаш хуле пожарни звенош махка хилча бу кхерам хилара. Звенои члеяша йоаш хIанаш лоацаш йола бомбаш царех хала цIергаш, латаеш йоача хIанах хоайхолла даш хIаш хьа а гуваш ух лаьтта дагIа ахк.

Звенона хьадаке леладеза да ена ховха-йолча поморина. Бергарча дружинникашта чIоагIа ха доле фатара-тIом бечи ха шоай жоттигаш махьал шоай деккараш.

ЦIера дуьхьлара аьттахаш (бешаш, ведараш, белаш, баргаш, догарош, вабеш) кий, гIум чуйоле хьшан—шергета а кхьохкарча махкарна хила деза, хIаьта моаларча минута пайда эца йиш йолаш а хила деза.

Медико-санитарни звенас 4 сагал «IеаагIа болаш мох хила

лоацарга 366 заявлени ...
Нъысархи райсобесе, царех 320 заявлени къобстаьй. 283 дезала паччахьалкхоно сьохкадаш 1-ча ноябре дехь хьайдеш доле.

Юртий советий исполкомашка гIолла тIеха а тахаль 87 дезал Iалашбаьб доагIача дакхчена, цхь сов? 300 сом ахчанца мохстагIа а аьна. Дезалех 73 процент арна Iалашбаьб даьхчена, кхебие хрентара дела аьхьха колхозашка ворда кхочаьй.

ГIалгIай МТС боаш волча цIехьхона истаннара Мурашкина Чернишея. Духкина махь ца телаш бита кхинаб МТС лерена. Из хайнча районадолкоо ух Iалашбаьб махкаш. МТС дерени заведующий цу бахн дIа а вовхаш. Кернаший заводера Чернашеввоас ьлар шоа бер цамогаш хилара шойта доаго хIама ца хилерш чу сихьате заводо директорга ер дакхачерш хIал-тIа йоахча метта хIамашан Iалашъяйтар.

хьаьм. Цу сихьате ... предприятре из хьахкаш Iалашъяйтар.

Тайп-тайпарча учреждененши предприятеш 56 цIенсхарий дезал бола тIа бахийтаб. ТIехь-тIехьа шерлуш йоаш берий цIоланк дик-тIа дола цIенош ден дод, цига 14 цIенсхарочун бери бериш беза 5 бери да хIена.

Укх шера 7-ча октябре хаьнача ВКП(б)района заседание хьадийлар райсобесе заведующи цIенсхарчий дезалашта пособи хьохадара дIа а ьра мехтах дах ахча дезаша СССР Верховни Совета Президиума укх шера 29 июнерча Указа кхевчадара дуваша. хIаьта бокъ къьрга тохаргбовлаш а дIьрхIар.

Бахке къъра ахочем боаргаш хIара дехна дIадахаш да кIаьн.

Т. Досхоева.

Бехктохама редактора

зам. А. ДАХКИЛЬГОВ.

СФ 4051 „Нъысархи колхозо" яхача газета типографи. Тираж 1500 экз.